

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีของนักเรียน โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตำบลน้ำดิบ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวนประชากร 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แผนการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน จำนวน 4 แผน รวม 14 ชั่วโมง ประกอบไปด้วยกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน แบบประเมินต่าง ๆ และแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนสารคดีก่อนและหลังเรียน

สรุปผลการศึกษา

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสามารถช่วยพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีของนักเรียนได้หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติแล้ว ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนมีผลการวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนสารคดีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสามารถพัฒนาทักษะความสามารถในการเขียนสารคดีของนักเรียนได้จริง
2. นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เมื่อวิเคราะห์ผลจากการประเมินเทียบกับเกณฑ์ผ่านการประเมินร้อยละ 65.00 นักเรียนทุกคนได้ผลการประเมินรายบุคคลสูงกว่าร้อยละ 65.00 และมีค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 75.00 ซึ่งแสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสามารถพัฒนาทักษะความสามารถในการเขียนสารคดีของนักเรียนได้จริง

3. นักเรียนสามารถเขียนสารคดีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เมื่อวิเคราะห์ผลจากการประเมินงานเขียนสารคดีรายบุคคล นำมาเทียบกับเกณฑ์ผ่านการประเมินร้อยละ 65.00 นักเรียนทุกคนได้ผลการประเมินสูงกว่าร้อยละ 65.00 และมีค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 73.50 ซึ่งแสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสามารถพัฒนาทักษะความสามารถในการเขียนสารคดีของนักเรียนได้จริง

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการพัฒนาทักษะการเขียนสารคดี โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน และผลการศึกษาพบว่า แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสามารถช่วยพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีของนักเรียนได้ โดยนักเรียนมีผลการวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนสารคดีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ซึ่งหลังจากการจัดกิจกรรมกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นพบว่า นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และสามารถเขียนสารคดีสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้ศึกษามีข้อค้นพบที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน

1.1 ผลสัมฤทธิ์การเขียนสารคดี

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีของนักเรียนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ผลที่ได้รับนักเรียนมีทักษะ ความรู้ เข้าใจในงานเขียนประเภทสารคดีมากขึ้น โดยประเมินจากการทำแบบวัดผลการวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนสารคดีของนักเรียนก่อนและหลังเรียน ที่ผลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ขนิษฐา รุ่งกิจเลิศสกุล (2546) ที่ศึกษาการใช้แหล่งวิทยากรในชุมชนเพื่อพัฒนาการเขียนเล่าเรื่อง พบว่า ผลการเขียนเล่าเรื่องโดยใช้แหล่งวิทยากรในชุมชน เมื่อวิเคราะห์ความสามารถในการเขียนเล่าเรื่องของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 เช่นเดียวกับผลการศึกษานันทิยา จินามา (2549) ที่ศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเล่าเรื่อง ที่พบว่านักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนเล่าเรื่องได้ โดยได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าแหล่งเรียนรู้สามารถพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนได้จริง หลังจากทีนักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้อย่างมีกระบวนการแล้วนักเรียนสามารถจัดระบบความคิด พัฒนาความคิด จินตนาการและถ่ายทอดทางภาษาเป็นงานเขียนได้ดีขึ้น ดังที่ พิณทิพย์

ทวยเจริญ (2547: 187) กล่าวถึงความสามารถทางภาษาของมนุษย์ว่า มนุษย์ทุกคนมีความพร้อมที่จะพัฒนาภาษาได้ มีความพร้อมที่จะแสดงความเฉลียวฉลาดจากการค่อยๆ พัฒนาโครงสร้างทางเซาว์ปัญญาสูงขึ้นตามลำดับ การพัฒนาดังกล่าวจะได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับสังคมเริ่มจากครอบครัว สังคมในโรงเรียน และสังคมที่กว้างออกไป ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหลายจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาภาษาเพื่อใช้ในการสื่อความคิด ซึ่งสอดคล้องกับศรีเรือน แก้วกังวาล (2548: 190) กล่าวถึงแนวคิดของ จีน เพียเจท์ ในเรื่องทฤษฎีการพัฒนาคณิตศาสตร์ที่เชื่อว่า จุดศูนย์กลางของความฉลาดคือความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เด็กเรียนรู้โดยปฏิกิริยาสะท้อน ระบบประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหว โดยเด็กจะใช้ศักยภาพทางชีวภาพเหล่านี้เป็นสื่อในการเรียนรู้และพัฒนาความคิดเกี่ยวกับโลกและบุคคล เมื่อเติบโตขึ้นก็จะพัฒนาความรู้ ภาษา ความคิดตามพัฒนาการจากแนวคิดทำให้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ ภาษา และความคิด ของเด็กได้ดีที่สุด การส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมที่พัฒนาทักษะการเขียนจึงสำคัญอย่างยิ่ง การใช้แหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวนักเรียนมีส่วนสำคัญที่ช่วยพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีได้ดังที่ ถวัล มาศจรัส (2545: 33) ได้กล่าวว่า งานเขียนที่ยึดถือเรื่องราวจากความเป็นจริง ต้องใช้แหล่งข้อมูลในการค้นคว้าหาข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาเห็นพร้อมว่าการที่จะให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนได้ สิ่งสำคัญต้องให้นักเรียนรู้ในสิ่งที่จะเขียนก่อน จึงจะสามารถเขียนได้ การส่งเสริมประสบการณ์เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาทักษะทางภาษาจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน นับเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าสนใจและควรนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ดังที่ เปรมวดี ศรีชนพล (2549: 64) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมและพัฒนาบุคคลให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และประการสำคัญที่ผู้ศึกษาค้นพบคือ การใช้สื่อการเรียนรู้จริงที่นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง เป็นรูปธรรมจับต้องได้ เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากห้องเรียน เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติจริง มีความสุขกับกิจกรรมย่อมช่วยให้นักเรียนมีแรงบันดาลใจ เกิดจินตนาการ และมีความต้องการที่จะถ่ายทอด โดยสร้างสรรค์เป็นงานเขียนสารคดีอย่างมีคุณภาพได้ดังที่ ขนิษฐา รุ่งกิจเลิศสกุล (2546) กล่าวว่า การใช้แหล่งวิทยาการเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง การปฏิบัติจริง การเรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการ สิ่งใกล้ตัวและสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นและตั้งใจเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะการเขียนของตนเองได้ดี

1.2 ผลการพัฒนาทักษะการเขียนสารคดี

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้เห็นว่าทักษะในการเขียนสารคดีของนักเรียน จากแบบประเมินทักษะการเขียนสารคดี และจากข้อมูลที่บันทึกไว้หลังสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ ทุกประเด็นการประเมินมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 75.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65.00 ที่กำหนดไว้

โดยพบว่านักเรียนมีความสามารถในการเก็บข้อมูล โดยการบันทึกข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ ทักษะการใช้แหล่งข้อมูลหรือแหล่งเรียนรู้ ทักษะการสัมภาษณ์ และทักษะการสังเกต ตามลำดับ ส่วนทักษะในการเขียนทักษะที่นักเรียนถนัดมากที่สุดคือ การวางโครงเรื่อง รองลงมาคือ การตั้งชื่อเรื่อง การเขียนบทนำ การลำดับความในเนื้อเรื่อง การเขียนสรุป การใช้ภาษา การใช้คำ และการใช้โวหาร ส่วนงานในการเขียน ตามลำดับ

1.3 ผลการพัฒนาชิ้นงานเขียนสารคดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักเรียนสามารถเขียนสารคดี โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65.00 ที่กำหนดไว้ มีค่าเท่ากับ 73.50 ซึ่งพบว่านักเรียนมีความสามารถด้านกลวิธีการเขียนสารคดี วิธีในการนำเสนอเรื่องราวมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา และความสามารถด้านการเขียนตามองค์ประกอบของการเขียนตามลำดับ

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการจัดกิจกรรมในการพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีสำหรับนักเรียนนั้น เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การค้นคว้า ศึกษาแหล่งเรียนรู้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการค้นพบข้อความรู้ด้วยตนเอง สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2545: 8) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ทั้งการดำรงชีวิต และการเรียน การนำแหล่งเรียนรู้เข้ามาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน เป็นแนวปฏิบัติของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองภายใต้สถานการณ์ที่ผู้สอนออกแบบไว้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง หรือที่เรียกว่า Learning by Doing การให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวคิดของการปฏิรูปการศึกษา การวัดผลประเมินผลที่เรียกว่า ประเมินตามสภาพจริง เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มิตบาทสำคัญในการวัดและประเมินผล จากกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดที่ผู้ศึกษาได้ออกแบบกิจกรรมนั้น ได้มีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลทุกกิจกรรม การนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีขั้นตอน มีระบบ สามารถวัดผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubrics) เป็นสิ่งสำคัญที่จะแยกแยะนักเรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้ครูทราบถึงปัญหาของนักเรียนรายบุคคลที่ต้องช่วยแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุง พัฒนานักเรียนให้ดีขึ้น

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้ศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะจัดให้ผู้เรียน การกำหนดกิจกรรมที่มีขั้นตอน มีกระบวนการที่ชัดเจนจะมีส่วนช่วยให้การจัดกิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และที่สำคัญผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็น

ขั้นตอน เกิดพัฒนาการทางการเขียนสารคดีตามลำดับ ซึ่งขั้นตอนในการเขียนสารคดี ถวัลย์ มาศจรัส (2545: 136) ได้กำหนดให้มี 7 ขั้นตอนคือ ตั้งจุดมุ่งหมายในการเขียน เลือกรื่อง มองหาเนื้อเรื่องที่ จะเขียน ตั้งชื่อเรื่อง รวบรวมข้อมูล กำหนดโครงเรื่อง และลงมือเขียน

จากกระบวนการในการเขียนสารคดีดังกล่าว เป็นกระบวนการที่ผู้ศึกษาได้นำมาใช้ใน การประยุกต์จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน โดยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ขึ้น 4 แผน รวม 14 ชั่วโมง ในการดำเนินการจัดกิจกรรมให้นักเรียน ทุกขั้นตอนครูต้องคอยให้คำปรึกษาและตรวจ ผลงานแก่นักเรียน ดูแลอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอน ดังที่ คณาจารย์สมานมิตร (2547: 48) กล่าวว่า เมื่อนักเรียนมีข้อบกพร่องด้านใด ครู ต้องรับแนะนำแก้ไขทันที และเสนอแนวคิดในกรณีนักเรียนมี ปัญหาในการเขียนว่า ครูอาจช่วยโดยสร้างสถานการณ์และจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความสำเร็จง่ายขึ้น โดยให้กิจกรรมที่ง่าย ๆ เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจในการเขียน เมื่อสำเร็จกิจกรรมที่ปฏิบัติแล้วนักเรียน จะได้มีความมานะพยายามที่จะฝึกทักษะที่ยากขึ้นหรือขั้นตอนต่อไป และควรตรวจสอบผลงานของ นักเรียนที่เขียนตามที่ครูมอบหมาย แล้วนำผลงานส่งคืนให้นักเรียน พร้อมทั้งคำติชมที่ชัดเจนให้ กำลังใจ การที่ครูปฏิบัติได้ดังกล่าวช่วยให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และได้รับ ประสบการณ์ที่จะนำไปสร้างองค์ความรู้ของตนเองอย่างถูกต้อง การให้นักเรียนได้เรียนรู้ครบถ้วน ตามกระบวนการ ครูต้องให้ความสนใจในฐานะผู้ชี้นำกิจกรรม หากครูไม่สนใจให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอาจทำให้กระบวนการเขียนที่นักเรียนกำลังปฏิบัติและเรียนรู้อยู่นั้นชะงัก และทำให้ปฏิบัติ กิจกรรมล่าช้า รวมไปถึงอาจเป็นการทำลายความคิดสร้างสรรค์ หรือจินตนาการในการคิดเพื่อ นำไปสู่การเขียนของนักเรียนไปในที่สุด เนื่องจากกระบวนการต่าง ๆ ดังกล่าวหากปฏิบัติอย่าง ต่อเนื่อง ผลงานเขียนสารคดีที่ได้ก็จะมีคุณภาพ ดังนั้นการเอาใจใส่นักเรียนจึงมีความสำคัญเป็น อย่างยิ่ง

3. ความสามารถในการพัฒนาทักษะการเขียนสารคดีของนักเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจ ส่วนบุคคล จากกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นทำให้ ว่า นักเรียนทุกคนมีความสนใจในสิ่งที่ครูจัดกิจกรรม แต่ความสนใจของแต่ละคน จะสนใจในสิ่งที่ต่างกันไป ผู้สอนต้องมีบทบาทในการเร้าความสนใจ แก่ผู้เรียน ชี้นำกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้ความรู้ในสิ่งที่ศึกษาอย่างครบถ้วน นำผู้เรียนให้ได้รับองค์ความรู้ ที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนในเรื่องที่ตนเองสนใจ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนย่อมมีความสนใจ ความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ที่ ต่างกัน การที่ให้นักเรียนเลือกศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองสนใจ เลือกเขียนสารคดีในหัวข้อที่ตนเอง สนใจ เป็นการเปิดโอกาสทางความคิดให้นักเรียนที่จะแสดงออกถึงความสามารถในการถ่ายทอด สิ่งที่เป็นความรู้ สาระ ของสารคดีได้อย่างดี ดังที่คณาจารย์สมานมิตร (2547: 59) กล่าวว่า การสอน ทักษะการเขียนไม่ว่าจะเป็นการเขียนเกี่ยวกับเรื่องใดก็ตาม ไม่ควรกำหนดหัวข้อเรื่องให้ตายตัว นักเรียน

ควรมีส่วนร่วมในการเสนอหัวข้อเรื่อง หรือมีโอกาสเลือกเรื่องที่จะเขียนด้วยตนเอง จากการจัดกิจกรรม พบว่านักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมและร่วมปฏิบัติกิจกรรมในระดับดี

4. การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมคือ เป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ นั้น ๆ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ที่มีอยู่จึงจะสามารถนำมาจัดกิจกรรมแก่นักเรียนได้ ครูต้องศึกษา วิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียน และวางแผนกระบวนการในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่จะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ดังที่ อนุช บุตรวงศ์ (2544) กล่าวว่าถึงบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมโดยให้แหล่งวิชาการ สรุปความได้ว่า ครูต้องสำรวจ ศึกษาและกำหนดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ใช้แหล่งวิชาการต่าง ๆ ในสถานที่ ภายนอกห้องเรียน และนอกโรงเรียน จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโดย ใช้แหล่งเรียนรู้ โดยครูต้องมีการสำรวจ ศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม และต้องพยายาม สร้างเสริมทักษะในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ นั่นก็คือทักษะจำเป็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่ง เรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยทักษะการบันทึกข้อมูล การสังเกต การสัมภาษณ์ การรวบรวม การเรียบ เรียงข้อมูล เพื่อให้นักเรียนสามารถนำทักษะเหล่านั้นไปใช้ในการสร้างสรรค์งานเขียน โดยเฉพาะ งานเขียนประเภทสารคดีที่เป็นงานเขียนที่นำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ดังนั้นการส่งเสริมทักษะ ดังกล่าวจึงถือว่าเป็นการส่งเสริมทักษะการเขียนสารคดีไปด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน ครูต้องมีการเตรียมสื่อการเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่ไปศึกษา ทั้งนี้เพราะแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่ไปศึกษานั้น เมื่อไปถึงอาจไม่มีข้อมูลใด ๆ ให้นักเรียนศึกษาเรียนรู้ นอกจากการดูเท่านั้น หากไม่มีสื่อหรือ กิจกรรม อาจทำให้นักเรียนไม่ได้ข้อความรู้ใด ๆ เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้นั้นเลย ทำให้การเรียนรู้ นอกห้องเรียนเป็นเพียงการเที่ยวชมแหล่งเรียนรู้เท่านั้น

2. การนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ครูต้องสำรวจ และศึกษาแหล่งเรียนรู้ เหล่านั้นโดยละเอียด โดยอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และความรู้แก่นักเรียน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการกำหนดวิธีการในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้แก่นักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อใช้เป็นแผนใน การปฏิบัติกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่ให้นักเรียนศึกษาแหล่งเรียนรู้ ที่สำคัญช่วยให้นักเรียนมีเป้าหมาย ในการศึกษา สนใจในกิจกรรม ร่วมปฏิบัติกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น หากไม่มีแผนการปฏิบัติ กิจกรรมอาจทำให้การควบคุมพฤติกรรมในการเรียนรู้นอกห้องเรียนเป็นไปด้วยความลำบาก ไม่เป็นระเบียบ วุ่นวาย

3. การตรวจผลงานนักเรียนทุกครั้งครูต้องบอกข้อผิดพลาดในผลงานที่ชัดเจน ทุกขั้นตอน ในกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องตรวจผลงานนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพราะการพัฒนาทักษะทางภาษา โดยเฉพาะการเขียนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความต่อเนื่อง หากครูตรวจผลงานล่าช้า ความสนใจ ความคิดสร้างสรรค์หรือจินตนาการที่นักเรียนพร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรมฝึกฝนการเขียนขั้นต่อไป หยุดลง และอาจทำให้แรงบันดาลใจในการเขียนลดลงด้วย ทำให้กลายเป็นอุปสรรคในการเขียน นักเรียนเกิดความไม่มั่นใจในการเขียนเพราะกลัวว่างานเขียนที่ตนเองเขียนนั้นไม่ถูกต้อง กังวลว่างานเขียนที่ตนเองเขียนนั้น ไม่ใช่รูปแบบงานเขียนสารคดีที่ถูกต้อง ดังนั้นครูต้องต้องมีการตรวจผลงานของนักเรียนให้ต่อเนื่อง ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมเขียน และรีบคืนผลงานให้นักเรียนกลับไปปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาด เพื่อให้การฝึกทักษะการเขียนดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

4. ครูควรหาตัวอย่างเกี่ยวกับงานเขียนสารคดีเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาและเป็นตัวอย่างงานเขียน หากไม่มีควรเขียนสารคดีตัวอย่างขึ้นมาเองเพื่อที่นักเรียนจะได้เห็นลักษณะของงานเขียนสารคดีที่ใช้ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นการทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตัวผู้สอน ที่สามารถเขียนงานเขียนสารคดีได้ เมื่อนักเรียนมีความเชื่อมั่นในครู และกิจกรรมที่ครูจัดขึ้น และเห็นตัวอย่างงานเขียนสารคดี ก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนางานเขียนสารคดีได้ดีขึ้น

5. โรงเรียนควรมีการจัดเตรียมความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีระบบมากยิ่งขึ้น ควรจัดบรรยากาศของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้สวยงามน่าศึกษา น่าเรียนรู้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนควรตระหนักในความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยมีการสำรวจ ศึกษา และจัดทำบัญชีข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนของตนให้ชัดเจน เพราะการที่จะเรียกว่าแหล่งเรียนรู้ได้นั้น ต้องมีข้อมูลที่เป็นความรู้ที่พร้อมใช้ เตรียมไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษา ทำให้ง่ายต่อการใช้แหล่งเรียนรู้นั้น ๆ อีกทั้งยังน้อมนำหลักการปฏิรูปการศึกษามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หรือแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียนงานเขียนประเภทอื่น ๆ ไม่เฉพาะงานเขียนประเภทสารคดี
2. ควรมีการสร้างสื่อหรือนวัตกรรม ในการพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนนอกจากการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยมีการพัฒนาทักษะการเขียนงานเขียนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การเขียนบทความ การเขียนนิทาน การแต่งบทร้อยกรอง เป็นต้น